

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางและศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

เมื่อสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์แล้ว นักศึกษามีสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 วิทยาลัยครูกาญจนบุรี จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน รวม 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ เพศ อายุ และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2521 เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มและมีความเท่ากันเป็นคู่ ๆ รวมทั้งหมด 30 คู่ เป็นชาย 2 คู่ และหญิง 28 คู่

วิธีดำเนินงาน

หลังจากได้ศึกษาความหมายและวิธีการของทฤษฎีกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการดำเนินการสอนทั้ง 2 แบบและได้ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และนำไปทดลองใช้ 1 บทเรียน ก่อนที่จะลงมือสร้างบทเรียนที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้อาจจากการทดลองสอนมาปรับปรุงบทเรียน และสร้างบทเรียนเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายเพิ่มอีก 5 บทเรียน รวมทั้งหมด 6 บทเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนบทเรียนเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย จำนวน 6 บทเรียน ด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์กับนักศึกษาควบคุมทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมสอนด้วยกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 2 คาบต่อ 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ติดต่อกัน รวมเวลาดทดลองสอนทั้งหมด 24 คาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนซึ่งใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 2 ครั้ง คือ ทดสอบก่อนสอนและทดสอบหลังสอน นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนแล้ว

แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแล้วทำการวิเคราะห์ปรับปรุงจนเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ รวม 44 ข้อ คือ มีระดับความยากอยู่ระหว่าง 20% - 84% และมีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 ถึง .48 นำแบบสอบนี้มาหาค่าความเที่ยงได้ 0.84 โดยใช้สูตรของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน 21

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีระดับให้ประเมิน 4 ระดับ คือ มากที่สุดให้คะแนนเท่ากับ 4 มากเท่ากับ 3 น้อยเท่ากับ 2 และน้อยที่สุดเท่ากับ 1 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าความเที่ยงได้ 0.269 โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา α ของครอนบาค

สรุปผล

การเขียนวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางทำให้เกิดการ เรียนนิชาวรรณคดีไทยของนักศึกษา สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่คะแนนสัมฤทธิ์ผลหลังการ เรียนวรรณคดีไทยของ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษากลุ่มทดลองแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการ เรียนด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ จากการตอบแบบสอบถาม 15 ข้อ สรุปผลได้ดังนี้ นักศึกษาเห็นว่าการ เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จะช่วยฝึกคุณสมบัติต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี คือ ฝึกให้ ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฝึกให้ ผู้เรียนรู้จักการ เป็นผู้นำและปฏิบัติตามที่ผู้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีทางแห่งระบบประ- ชาชาติไทย รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ยังช่วย เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ก่อความคิดสนใจ ตลอดจนฝึก ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันโดยเฉพาะจะฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความ คิดอย่างมีเหตุผลมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้พบว่า การสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการสอน แบบครูเป็นศูนย์กลางให้ผลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะนักศึกษาได้เรียนเนื้อเรื่องของบทเรียนมาก่อนแล้วจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ซึ่งคัดตอนสงครามยุทธหัตถีมาเป็นแบบเรียนสำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาเพื่อ เสริมความเข้าใจเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

ทางด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการ เรียนด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ จากการเขียนบรรยายสรุปว่า นักศึกษามีความรู้สึกในทางที่ดีต่อการ เรียนด้วยกระบวนการ

กลุ่มสัมพันธ์ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการเรียนที่สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายเพราะมีเกมแทรก การให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและได้รับความรู้มากขึ้น ผิดใหญ่จัดการทำงานอย่างประชาธิปไตย กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า การเรียนแบบนี้ถ้าแบ่งกลุ่มให้มีสมาชิกมากเกินไปจะทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จนัก เพราะกิจกรรมบางบทเรียน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสมาชิกมากเกินไปจึงทำให้สมาชิกบางคนรวมกิจกรรมไม่เต็มที่โดยดีว่ามีสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ คำเป็นงานอยู่แล้ว

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอุปสรรคในการสอนบางประการ ซึ่งทำให้ได้แง่คิดเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปคือ การจัดกิจกรรมด้านเนื้อหาวิชาต้องให้พอเหมาะกับเวลาที่กำหนด เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งให้ผู้เรียนฝึกใช้ความคิดซึ่งต้องใช้เวลา ดังนั้นในบางบทเรียนนักศึกษาจึงทำงานที่มอบหมายไม่เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ครั้นผู้วิจัยจะยืดเวลาออกไปมากนั้นก็ไม่ได้ เพราะเวลาต่อไปคือการวิเคราะห์ และการทดสอบเมื่อจบบทเรียน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ความคุ้นเคยเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ได้ผลดี ดังนั้นผู้วิจัยควรทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างประชากรในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยทำงานอยู่ หรือมีเช่นนั้นการวิจัยจะต้องใช้เวลานานขึ้น เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างประชากร
2. ก่อนที่จะทดลองสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรจะได้เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนได้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ
3. การทดลองนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอนครั้งต่อไป ควรใช้เวลาทดลองให้นานกว่านี้เพื่อให้รู้ผลการทดลองที่แน่นอน แต่ปรากฏว่าไม่มี

ความแตกต่างกันในคำสัมฤทธิผลทางการ เรียนระหว่างการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธและการสอนแบบอื่น ๆ ผู้ทดลองไม่ควรห่อเหี่ยวเพราะสิ่งสำคัญที่ถือการถือ
พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

4. ควรนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธไปใช้กับการสอนหลักภาษาไทยและการใช้
ภาษาไทยบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาที่สร้างความเบื่อหน่ายให้แก่
ผู้เรียนตลอดมา เพราะผู้สอนใช้วิธีซ้ำซาก ดังนั้นการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธไปใช้จะ
ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกและมีชีวิตชีวาขึ้น

5. กระบวนการกลุ่มสัมพันธกำลังเป็นที่สนใจของวงการทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะ
วงการฝึกหัดครูพยายามสนับสนุนให้คณาจารย์และนักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้
ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายของการฝึกหัดครู คณาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูจึงควรให้ความสนใจ
นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธมาใช้กับการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดีใน
วิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตยให้แก่นักศึกษา

6. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธกับวิชา
อื่น ๆ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เพื่อดูว่าจะให้ผลอย่างไร

7. ควรนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธไปทดลองใช้กับการเรียนการสอนระดับ
มัธยมศึกษาและนิสิตในมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาว่าการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธให้ผลดีกับการศึกษาระดับใด